

६६

८ (१३) ६८

अथ

१६

४ (१३)

ग्रन्थनामः-

संस्कृत पत्र संग्रहः

Sanskritapatra Sangraha

कर्तृनामः-

विषयः-

(मिन्न मिन्न) Rhinobhin

(१३) ब्रह्मसूत्र भाष्यम् २१२९

(१३) ब्रह्मसूत्र भाष्यम् २१३०

Brahmasutra Bhashyam
Ganapati Yantram

त्रयं बह्वक्षणेन विविक्ष्य बहोरो विवक्षितः स्वरूपमात्रं च बहोरो विवि
 कल्पं हृदि निश्चायाद्य निराकरोति। स्वप्रकाशतेति। स्वप्रकाशो वा दिव्य बहोरो
 स्वप्रकाशो विविशोषणोपनायको नाय पुरुषः स्वयं ज्योतिरिति सा दिवेदीन
 वाक्यजन्यवृत्ति सा वेष्टतु नियमात् अनेकांति कते सयः सो या पिका
 मविषयक विविक्ष्य बहोरो ५ पाश्चान्ता य क प्रमाणापेक्षानियमेपि
 न स्वरूपमात्रं बहोरो न दपेक्षेति विनीयमाशङ्कते। ओपाधि
 केति। सममेतदिति। घटादिप्रपञ्चे पि घटत्वादिविविष्ट बहोरो २७
 वविशोषणोपनायकमात्रापेक्षानियमेपि घटस्वरूपमात्रे
 न दपेक्षेत्यपि न कुं चकते न एतासां सिद्धिरप्यादि स्युर्थं उक्तमि
 ति। अपि चैवमित्यादिने कर्मि स्युर्थं। बहोरोः स्वरूपमात्रं बहोरोः
 तथा च विविक्ष्य रसोतिरिक्तं विस्वापेक्षतु नियंति सहा वान्ता

त
 पाश्चिक विषय इह तत्रा तैकज्ञानस्येति विवक्षितं परिणामेनानुवर्ति। अत्र टि। श्री
 रेका वक्षिन्न स्यादेव दुःखं तति परोक्षे वविशोषणं तमनो दुःखं तं प्रपुनि
 तिसदृशं तमुपपादयति। किंचेति॥ किञ्चनेति। अत्र रेका वक्षिन्न स्य दुःखं त
 वचनेन किमिदं स्युर्थः शुभेन रूपेणोति। विविशोषणा वक्षिन्न स्वरूपेण स्युर्थः
 तथा च स्वरूपेण दुःखं तमेव हेतुतेन विवक्षितमिति लावण्यं अत्र प्रपुनि किं
 ज्ञानविषयत्वं मात्रं दुःखं तं। शुभेन रूपेण ज्ञानविषयकं तं वा। आद्यं दुःखं
 ति। मादशीति। शुभेन रूपेण ज्ञानविषयत्वं मास्ति स्युर्थः। आलनीति। वि
 शोषणा वक्षिन्न स्वरूपेण तावत् दुःखं तं मा समवेत्यर्थः। सा चितीति। वि
 शोषणा वक्षिन्न स्वरूपेण मास्ति स्युर्थः। तथा च सत्प्राप्तनी तु कर्मसति
 तिनानैकांति कर्मि ति लावण्यं त हीति। सोपिमिथ्या चेत्त हि सा च्येति रेका

लावेन कृत्वा न रूपेणान दृश्यते इति दु-यत रूप हे तनुयतिरेकावधारण
 यथैसा अतिरेकाभावहे नु व्यतिरेकमात्रेण व्यतिरेकव्याप्त्यसिद्धिरित्यर्थः।
 द्वितीयं दूषयति। अपिचेति एवमपि कुक्षिस्थद्वितीयां गीकारपीतार्थः।
 घटोपीति घटस्यापि घटत्वावच्छेदेन विशिष्टरूपेण दृश्यतां गीकारानु-
 भूयेन रूपेणान विषयत्वरूपं दृश्यतां लागा सिद्धमित्यर्थः यद्यपि
 निर्विकल्पकां गीकारेण घटादौ लागा सिद्धिः परिहर्तुं शक्या तथापि नि-
 र्विकल्पकां गीकारादिप्रायेणोदमि प्रवर्गं नव्यं। न दं गीकारवादे तु
 चमोद्यतीदृश्यपदाथे लागा सिद्धिर्द्रष्टव्या तत्र निर्विकल्पका प्रव-
 तुर्विशिष्टरूपेणोवतेषां दृश्यते न तु भूयेन रूपेण दृश्यतां लागा वादिति।
 दशैव प्रतिपद्यते तद्विनिमित्तमिति। बुद्धिर्ज्ञानं प्रतिविषयतया संप्रसिद्धं

26

मात्रमित्यर्थः। ये अनपि वृत्तिरूपज्ञानविषयतुरूप दृश्यतस्तदुवेन टि। श्री
 हेतुरन्ते कान्तिकस्यापि तत्तावः। नववृत्तिरुदिति। घटादिप्रपञ्चे स्तीर्दी च घटा
 दिव्यवहारे घटाद्यतिरिक्तसंविज्ञापे सवृत्तियमात्राज्ञासिद्धात्मनि। आत्मनः
 स्वप्रकाशत्वेन न दृष्टवहारे स्वातिरिक्तसंविज्ञापे सवृत्तियमात्रावादि-
 ति ज्ञानव्यं। अत्र स्वातिरिक्तपदाभावे आत्मन्यतिव्याप्तिः स्यात्। आत्मनोपि
 स्वरूपव्यवहारे स्वसंविज्ञापे सवृत्तियमाद न उक्तं स्वातिरिक्तमिति। नि-
 यतिपदाभावे पुनरप्यात्मन्यतिव्याप्तिरस्या नूक दा चित्रस्ये वाद्विनीय
 तादि विशिष्टव्यवहारे विरोधोपपन्नाय कमे वाद्विनीयमित्यादि वेदा
 नवाक्यजन्यवृत्तिस्तपे सहा दतो नियतिगुह्यं। विशिष्टविरोधोपपन्ना
 यकमानापेक्षासहावेपि स्वरूपव्यवहारे न दलावान्ति यतिगुह्यं न
 द्यावृत्तिरिति पदकुर्याद्रष्टव्यं। सेति। स्वातिरिक्तसंविज्ञापे सवृत्तियमात्रं। अ

उता निर्वचनीयमतादसादिहतायपदाननासायस्यः॥

१३॥

तस्तान्य निर्वचनीयकचनानि॥ तत्कथमनिर्वचनीयं नागमेविकीति द्वितीयं
पक्षनिनासायतदचनार्थसोपपत्तिकयास्म्येव दर्शयति॥ ७॥ अद्भुतत्वादिनि
र्वच्यं ब्रह्मचिच्छेयमेव च॥ ७॥ अद्भुतत्वादाकचयेत्तादेव चेसमनिर्वोच्यमुच्यते॥
ननु सदादिप्रकारे निर्वक्तुमशक्यत्वात्॥ कुतः॥ न केवलं चेसमनिर्वोच्यमुच्यते किं
तु ब्रह्मतदितरचेतनं च॥ न च ब्रह्मादेरनिर्वोच्यतां गीकाराहो॥ अतस्तत्र यथाह
तत्तादेव साव्याख्येया तथा चेसस्यसि॥ प्रकरणात्॥ ७॥ अचिर्मातत एवैतत्॥ ७॥
एतद्ब्रह्मचिच्छेयं च ततोद्भूतत्वादेवाविर्भूतमुच्यते॥ ननु सदादिप्रकारे नो वि
सुविषयत्वात्॥ ७॥ अतर्क्याज्ञेयमेव च॥ ७॥ तत इति वर्तते॥ तेनैव कारस्य सर्व
धः॥ अतर्क्ये च तदज्ञेयं चातर्क्याज्ञेयं॥ ततोद्भूतत्वादेव॥ ननु सदादिप्रकारे ननु
प्रादुर्गसक्षेपावाज्ञा तु मशक्यत्वात्॥ ननु चेतेः प्रसक्षतेपि बाध्यावतत्वेन
पृथग्गुणादस्य॥ अस्तेव यत्र ब्रह्मणो सहा निर्वोच्यतादिप्रपञ्चस्योच्यते
यत्र तु ब्रह्मेवैतन्मन्यदन्तमिह साधु किंस्तत्र केचिदुक्तं आह॥ ७॥ रगता

थ

॥१३॥

वतिभूतदानीं प्रहृष्टेऽसदमूर्ते वा य्वंत निक्षार्यनासीत् ॥ स अमूर्ते पंचिव्य
 ते जो रूपं नो आसीत् ॥ न जः शब्दो पनसितं गुणत्रयं च नासीत् ॥ पश्यः परं स
 वेगतमव्याकृतं व्योमत अमूर्तसंबंधाभावा नो आसीदिति ॥ सदसं ध्वयो भा
 वाभावपत्रले प्रसिद्धमूर्तो मूर्तपत्रले वा सिवस्थं दंतभावात् पुनाना जः प्रकृतेः प्रति
 षेधो नर्थकः स्यादिति अनिष्टं न प्रकृते नार्थं प्रागधिकं शोदादनार्थं कृतं ॥ अ
 यथानासदासी नो सदासीत्तदानीं मिसेतावदेव उदाहृतिष्यत् ॥ ननु प्रतीता
 र्थे बाधिते तथानिमावश्यं कमेव ॥ तस्मिंश्च उदाहरणेन ॥ मैवं ॥ बाधके नार्थो त
 नमेव लब्धते ॥ ननु तद्विशेषोपपत्तिः ॥ तत्राश्रयणीयमेव श्रुत्यंतं ॥ ननु श्रुति
 पुत्राणादिषु प्रपञ्चस्या निर्वचनीयत्वं मुच्यते ॥ अचिंतं त्वमतक्यं वमज्ञेय
 त्वं च ॥ न च तत्र चिंताधविषयमेवार्थः ॥ तथा सति प्रमाणा न निर्विषयत्वा
 पप्रतेः ॥ अतः सदादिप्रकारैरचिंतं त्वार्थे वतदर्थः ॥ किंच प्रपञ्चो न तो सन्न
 स इत्यपि सति वाक्यमिति ॥ न च सत्त्वं न वदर्थः ॥ प्रतीतिविनोधात् ॥ अ

तमे

णक्षमोऽनुवृत्तः ॥ ५० ॥ योऽपि नृपः सूर्यं नमस्कृत्य प्रवेशयेत् नानंधपर्यंतं वर्ध
 येत्तुं बर्कणं सप्तने विद्वा ॥ स्त्रीणां यथेष्टं ॥ अथ सूर्यावलोकनं च निष्क्रम
 णं ॥ जननात् तृतीये मासि ॥ अने जन्मनः सप्त त्रे इष्टदेवता पूजनपूर्वकं अ
 नं हस्तेन शिशुना सोऽसुवसूः दर्शनं कारयित्वा चतुर्थमासे शुभकाले
 ग्निचंद्रधनुर्ददर्शयेत् ॥ केचित्तु ॥ सप्तमेन अत्रियो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप्
 शिशोऽनंकारोपणे विनियोगः ॥ स्वर्गः ॥ मिमीता ० ॥ अनेन पित्रादि वि
 शिशुमं कमानो हणः आशुशिशान इति त्रयोदशार्चस्या प्रतिपत्तयस्तु
 त्यश्च प्रतिपत्तय इष्टस्त्रिष्टुप् ॥ चतुर्थी वृहस्पतिदेवत्या त्रयोदश्यनुष्टुप्
 शिशोऽनायुष्यानिवृध्यर्थं जपे विनियोगः ॥ ओं आशुशिशान नान ॥ १०९

पूर्वादि षष्ठमध्यान्नेवाविष्णुशिवब्रह्मचंद्रसूर्यदिगीशातासत्यस
चस्यतीकुलदेवतागोब्राह्मणान्यथाविचवसपूज्यमात्रुसगच्छस्य
लंस्तस्यशिपाशोःकर्णयोर्वेध्यस्थलमलक्तफनसेनाक
पिलायथाविचवसुवर्णनूप्यतामलोहसूच्यामांगलिकद्विगु
णापदादिसूत्रोपेतायासोचिकेतान्येनेवाकुलेनपुत्रगस्त्रिया
राप्रा०इमुस्वस्योदस्वस्यवाकर्णवेधयेदनोवृतेसूर्यनश्मिपा
तस्थलेगणादोपित्रादिकुमानस्यपूर्वदक्षिणःकुमार्गस्तपू
र्ववामःकर्णोध्यः॥वेधननक्षत्रातृतीयनक्षत्रेकर्णक्षालुन
मुष्णिगारिणागोहपार्थकार्येनादौचकर्णोयथाचनणधान

भगवान्महात्मकौ व्यक्तिः किमात्मको भगवान्ज्ञानात्मक एव धर्मात्मकः शक्त्या
त्मक इति बुद्धिमानो गप्रत्यंगवतो भगवतो लक्ष्यमा महे॥ बुद्धिमान्मनोमानं
गप्रत्यंगवानिति॥ सद्देहसुखगंधश्च ज्ञानं॥ सत्यराक्रमः॥ ज्ञानज्ञानसु
खसुखसुखविस्तुः परमोक्ष इत्यादिकथा॥ शक्तिपक्षे दूषयति॥ ॐ उत्पत्य सं
भवात्॥ नहि पुरुषने नेगृहीतस्त्रीभ्य उत्पत्तिर्दृश्यते॥ ॐ न च कर्तुः करणं
यदि पुरुषो गीक्रियते तस्यापि करणभावादनुपपत्तिः॥ अविज्ञानादिभिर
वा तदप्रतिषेधः॥ यदि विज्ञानादिकरणं तस्या गीक्रियते तदा त एव सृष्ट्या
द्युपपन्नो सीधरवदांत भार्गवः॥ ॐ विप्रतिषेधाच्च॥ सकलश्रुत्यादिविरुद्धवाचा स
मंजसो॥ ॐ॥ इति श्रीमत्कृष्णादेवायनेन ब्रह्मसूत्रभाष्ये श्रीमहादेवतीर्थपि ग

पादाचार्यविरचिते द्वितीयाध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥ श्रीकृष्णपणिपुस्तकम् ॥ ३॥

रिद्ध
इति
संकीर्णपत्रसंग्रहः

श्रीकृष्णपणिपुस्तकम्

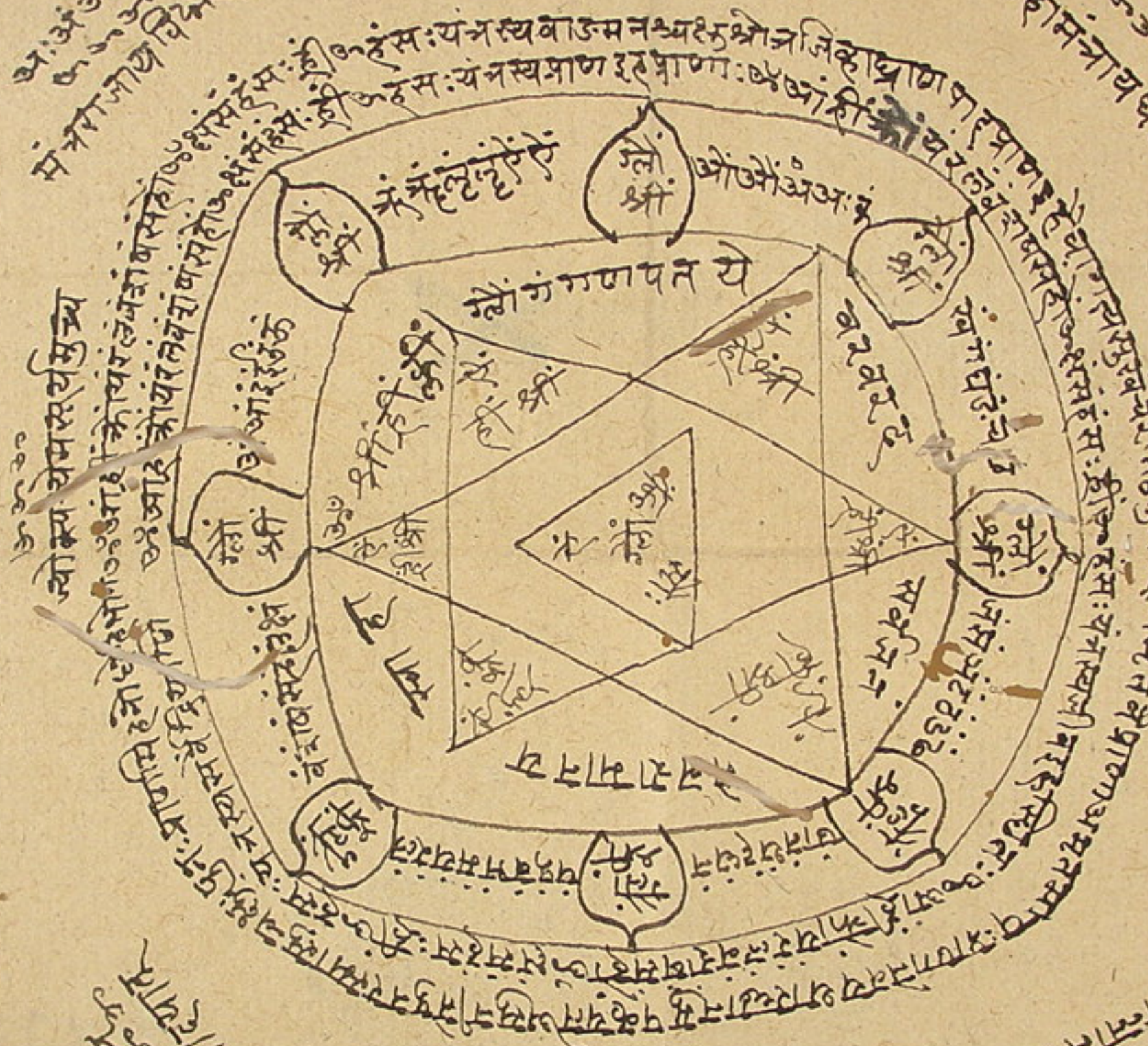
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

रंतमनुमतेमहयानस्यस्ति

महामंजराय धीमहि

मं नं
अं अं ओ ओ
ॐ ॐ
मं नं रा जा ल वि भ हं

गङ्गाधरानाम्निधं चतुर्दशसंख्या रविदेवः

पु. ग. ३३३. ३३३. ३३३.

गणपति यंत्र

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لہ

22. 26. 27.

年

370 1/2 1/2 1/2 1/2

2130

370
370

370

X

1

2

3